

Vándorgyűlés a reneszánsz jegyében

Az idei, negyvenedik vándorgyűlés megnyitójára előtt sajtótájékoztatót tartott *Hiller István* oktatási és kulturális miniszter és *Bakos Klára*, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének (MKE) elnöke.

Bakos Klára a reneszánsz eredeti jelentéséhez, a megújuláshoz nyúlt vissza. A könyvtárak tulajdonképpen a folyamatos megújulás állapotában vannak, mondta, hiszen állandóan alkalmazkodniuk kell az újabb és újabb kihívásokhoz, a változó körülményekhez és igényekhez. Ebben leginkább a kistelepüléseken van szükség megerősítésre, miután a könyvtári rendszerben lezajlott fejlesztések hozzájuk még nem értek el.

Hangsúlyozta, hogy a könyvtárak versenyképessége hozzájárul Magyarország versenyképességéhez, ezért a könyvtárakat támogatni jó befektetés az egész ország számára, valódi, kimutatható hasznot hoz.

Az MKE az ország egyik legjelentősebb civil szervezete, mely a magyar értelmiség igen jelentős szeletét fogja össze, tevékenységével pedig összeköti a múltat a jövővel – mondta *Hiller István*, majd megerősítette, hogy ezután is számít a könyvtárosokra, a könyvtárakra és az MKE-re abban a hihetetlen versenyben, amely a modern világban folyik az információért. Miután idézett a könyvtári statisztikákból és beszélt az ezekből kiolvasható tendenciákról, elmondta, hogy milyen változások várhatók a most megjelenő pályázatok révén (a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériummal közös pályázat integrált szolgáltatóhelyek fejlesztésére és a könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastrukturális fejlesztését szolgáló kiírás). A cél az, hogy 2013-ig minden könyvtárban legyen számítógép és internet.

Végül ismét hangsúlyozta, hogy a könyvtárosok kulcsszerepet játszanak az ország kultúrájának megújításában.

Bakos Klára hozzáfűzte, hogy a szakma és az MKE is számon tartja a miniszter ígéreteit.

A sajtótájékoztató az épp akkor lezárult felvételi procedúrával foglalkozó kérdésekkel és válaszokkal zárult (aznap este hirdették ki a ponthatárokat). (fá)

Az iskolai könyvtárak reneszánsza

Budavári Klára, az MKE Gyermekkönyvtáros Szekciójának vezetője keresett meg azzal, hogy az idei, ünnepi vándorgyűlésen a szekció egyik előadójaként beszéljek az iskolai könyvtárakról.

Nagy megtiszteltetésként ért e felkérés, hiszen a magyar gyermekkönyvtárosok közül nagyon sok könyvtárostanárral kolléga került ki. Sőt megkockáztatom: munkájuk fontosságát talán mi, könyvtárostanárok értjük, értékeljük igazán. Közeli a két hivatás, kiegészíti egymást.

Még egyszer köszönet, és most nézzük a mi a helyzet az iskolai könyvtárak reneszánszával 2008-ban, a reneszánsz évében!

Iskolai könyvtárak reneszánsza? Hiszen a reneszánsz újjászületést, megújulást jelent! Miért e hangzatosnak érezhető cím, hiszen mondhatnánk: bár az iskolai könyvtárak hosszú utat tettek meg 2008-ig, ám „mindent” el is értek(?).

Közel fél évszázada indultak fejlődésnek, szerveződtek „hálózatba”. Ez idő alatt állandóan küzdeniük kellett létükért, bizonygatniuk, hogy jól akarnak, szerepük van az oktatásban, a könyvtári rendszerben. Kiváló kollégák sora teremtette meg ezt a hivatást: az iskolai könyvtár munkájuk során vált a pedagógiai munka szerves részévé. Nekik köszönhetjük, hogy – ha nem is tökéletesen megvalósulva, de – létezik az iskolai könyvtár fogalma a magyar közoktatásban.

Megújulás? Igen, megújulás, mert sokszor kellene a hivatás megalkotóinak írásait olvasni, szavait meghallgatni, hogy erőt merítsünk a csüggedés pillanatában. Sokszor hiányzik belőlünk lelkesedésük. *Ambrus Andrásné, Ballér Endréné, Dragon Katalin, Győri Gáspár, Patona Ferencné, Szepesi Hajnal, Ugrin Gáborné* sorai ma is segíthetnek, amikor úgy érezzük, nincs tovább. Sokszor keseredünk el a pénztelenség, az értetlenség láttán, de a példájukon felnőttek bizony megújulva, erőt gyűjtve a lehetetlent is legyőzik.

Négyéves vezető szaktanácsadói munkám során megtapasztaltam: van olyan oktatási intézmény, ahol a könyvtár ajtaját kinyitva legszívesebben visszafordulnánk. A polcok szedett-vedettek, a könyvek rongyosra olvasottak – de a könyvtárostanárral személyisége, állandó megújulni tudása varázslatos: a könyvtár zsúfolásig tele gyerekekkel és tanárokkal. Van persze olyan is,

ahol belépve gyönyörűséges álmokönyvtárat találunk, szépen sorakozó olvasnivalóval, csak éppen olvasót nem látunk. Ezek persze szélsőségek, de a megújulás, újjászületés példájuk nyomán indulhat el. Az apró fortélyokat fontos, hogy egymástól megtanuljuk! Ezért jók a vándorgyűlések, szakmai napok és továbbképzések, ahol új módszerekkel ismerkedhetünk meg. Jó lenne minél többször hasonló módon, akár más területek könyvtárosaival is közösen gondolkodni. (Erre adott alkalmat Budapesten a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületi könyvtárosainak és a könyvtárostanároknak a találkozója 2007–2008-ban.)

Mi értelme van az iskolai könyvtárak reneszánszáról beszélni az IKT korában? Az infokommunikációs technológia ismerete minden ember számára elengedhetetlen. Aki nem sajátította el gyermekkorában az információszerezés technikáját, annak ezt feltétlenül pótolnia kell. Erre szolgálnak nyilvános könyvtárainkban a használóképzések. S a gyermekkorai képességfejlesztés 6-tól 18 éves korig a közoktatás könyvtárainak, az iskolai könyvtáraknak a törvény által előírt feladata.

Az általános iskolák és a gyermekkönyvtárak együttműködése révén megalapozhatjuk az egész életen át tartó tanulás folyamatában a könyvtár helyét.

Különösen fontos a középiskolai korosztály információs kompetenciáinak fejlesztése, ami az iskolai könyvtárak, a könyvtárostanárok alapvető feladata. Ehhez a munkánkhoz természetesen szükségünk van a nyilvános és a szakkönyvtárak munkatársainak segítségére is.

Ezért jó büszkén arra gondolni, hogy szaporodik azoknak a könyvtárostanároknak a száma, akik informatikai képzettséggel bírva végzik iskolai könyvtári munkájukat, az IKT eszközök használatának oktatását, az információszerezés képességének fejlesztését.

Hosszú évek óta *Benkő Ilona* és *Kiss Anna* moderátori munkájával működik levelezőlistánk, *Bondor Erika* jóvoltából van önálló könyvtárostánár klog, s egyre szaporodik az iskolai könyvtárak blogjainak száma. Valódi reneszánsz pezsgés XXI. századi szellemben!

Miért érezzük mégis, hogy az iskolai könyvtárak reneszánszának gátat szab a XXI. század?

The screenshot shows a web browser window displaying a blog post on the 'KönyvtárosTanár' website. The page has a green header with the site name. On the left, there are search bars and a category list. The main content area features a post titled 'A blogról' with a date of 2007. The text discusses the 'A magyar könyvtárostanárok és a KTE hivatalos blogja' and mentions the blog's creator, KISS ANNA. A right sidebar contains a 'Legutóbb' section with recent posts and a 'Kommentek' section with a comment from Bondor Erika. The browser's address bar shows 'Internet' and the page is zoomed to 100%.

Nagy örömünkre az iskolai könyvtárakkal foglalkozott már a könyvtárak nemzetközi szervezete, az IFLA és az UNESCO is. Dekrétumuk a magyar közoktatás számára is összefoglalja mindazt, amit az iskolai könyvtárral kapcsolatban tudni kell és fontos (magyarra fordította *Celler Zsuzsanna*).

Sokat köszönhetünk az 1970-es évek gyakorló könyvtárostanárainak és elméleti szakembereinek (közülük is kiemelkedik *Dán Krisztina* munkássága), akiknek tevékenysége folytán a közoktatási törvény és követő rendeletei, valamint a Nemzeti Alaptanterv részletesen foglalkoznak az iskolai könyvtárral és a könyvtárostánár személyével.

A XXI. század elejére megfogalmazódott azoknak a magatartásmintáknak a gyűjteménye, amelyek a könyvtárostánári hivatás alapjait jelentik. Az etikai alapelveket a Könyvtárostánárok Egyesülete fogalmazta meg.

Látszólag minden megvan, élhetjük az iskolai könyvtárak nemhogy reneszánszát, de tevékeny, alkotó mindennapjait. Csak sajnós a fenntartók, az önkormányzatok nem minden esetben értelmezik e szellemben a paragrafusokat. Kell lennie könyvtárostánárnak? Legyen negyed állásban! És teljesítsen a könyvtárostánár annyit, amennyit a törvény előír! (Ezt egyébként a számunkra nagyon fontos és hasznos szakmai felügyeleti rendszer számon is kéri!)

Kell lennie könyvtárnak? Vonjunk össze két vagy akár három intézményt, és a keletkezett újban elég lesz egy könyvtár és egy könyvtárostánár, a telephelytől lehet akár egy kilométerre is. A XXI. században ezt korszerűsítésnek nevezni elég furcsa.

Ezért volt öröm olyan megoldásokat találni, ahol a kistélepülés könyvtára beköltözött az is-

kolába és így mindkét funkciónak tökéletesen megfelel.

Ezért örülünk azoknak a „kézfogásoknak”, kapcsolódásoknak, amikor gyermekkönyvtárosok, iskolai könyvtárosok közösen vállalnak feladatot az olvasás, a könyvtárhasználat képességének terjesztésében.

Van-e esély az iskolai könyvtárak reneszánszára? Egy vérbeli – bár csak néhai – könyvtárostánár szájából ez a kérdés csak költői lehet!

Miben látom az esélyt?

Nagyon fontosnak tartom a kézfogást, a párbeszédet a szélesebb szakmával. Hiszen az iskolai könyvtárak világnapja – amely ebben az esztendőben már nem is világnap, hanem egy egész hónap! – rengeteg lehetőséget ad a közös programok szervezésére. Használjuk ki egy szakma sajátos profilú elemeit!

Ugyanígy fontos a magyar könyvtári stratégia, amelynek kiemelt eleme az olvasás, az iskolai könyvtárakban rejlő lehetőségek kiaknázása e téren. A hamarosan megjelenő TÁMOP-pályázatban – reméljük – lesz rá mód, hogy iskolai könyvtár, könyvtárostánár partnereket találjon az olvasással kapcsolatos hosszú távú elképzelések megvalósítására.

Jó tudni, hogy ebben az OFI-OPKM és a Könyvtári Intézet támogatására is számíthatunk.

Az iskolai könyvtár reneszánsza? Bizton állíthatjuk, hogy már el is kezdődött! Ezt bizonyítja *Bosnyák Viktóriának* a tündérvkönyvtárosok által ajánlott műve. Mert mit is tudunk meg Tündérboszorkány című könyvből? A könyvtárostánár, aki az iskola padlásterében (hol máshol?) vezeti a könyvtárat, morcos, de csak addig, amíg ki nem találja, hogyan lehet a könyvtárat megtölteni olvasó diákokkal, felnőttekkel! Akkor aztán kiderül, hogy tündér ő igazából!

A gyermekkönyvtárosok és könyvtárostánárok barátságának, együttműködésének alapja mindaz, amit Goethe ír: „A boldogságot nem lehet ajándékba kapni. Egyetlen titka: adni, mindig csak adni, jó szót, bátorítást, mosolyt, hitet, és sok-sok önzetlen, tiszta szeretetet.”

Az esély tehát bennünk van – mint eddig mindig. S ha ezt kiaknázzuk, akkor – hiszem – az iskolai könyvtárak reneszánsza cím aktualitását veszti majd.

Hock Zsuzsanna
könyvtárpedagógiai szakértő, FPPTI